

Nederlandstalige samenvatting van CPB Document 160: Two Quantitative Scenarios for the Future of Manufacturing in Europe

Is er een toekomst voor de industrie in Europa en kan overheidsbeleid deze toekomst ondersteunen? De bloeitijd voor de industrie als motor van Europa's economie en verschaffer van werkgelegenheid voor een groot deel van de beroepsbevolking is voorbij. Het aandeel van de industrie in werkgelegenheid en in toegevoegde waarde daalt de laatste decennia in alle industrielanden, inclusief Europa. Echter driekwart van de handel is goederenhandel en de productie in de industrie neemt nog steeds sneller toe dan in diensten. Dit document presenteert twee kwantitatieve scenario's, die aantonen dat de trend van een relatief kleiner wordende industrie sector zich waarschijnlijk de komende decennia doorzet en dat Azië 's werelds grootste aanbieder van industriële producten wordt. Dit document laat ook zien dat beleid kan helpen om deze daling te beperken, maar niet om deze daling te laten omslaan. Dit betekent niet dat er geen toekomst is voor de industrie in Europa. In 2025 zal Europa's aandeel in de wereldwijde industriële productie nog steeds ongeveer 20% bedragen en zal de industrie meer dan 15% aan het BBP bijdragen. Een versterking van de interne markt en een adequaat innovatie beleid kan een substantieel positief effect op deze aandelen hebben. Beiden vormen een onderdeel van de Lissabon strategie. We willen echter niet suggereren dat dit beleid moet worden voortgezet om de groei van de industrie te stimuleren, omdat dit niet noodzakelijk optimaal is om de welvaart of economische groei in Europa te bevorderen.

Volgens de literatuur zijn globalisering, technologische vooruitgang, organisatievormen, vergrijzing, de beschikbaarheid van energie en duurzaamheid van het milieu de belangrijkste ontwikkelingen voor de toekomst van de industrie in Europa. De toekomstige trends van deze ontwikkelingen zijn echter onzeker. Wij hebben twee scenario's ontwikkeld met verschillende trends in de mate van globalisering, technologische vooruitgang en energie efficiëntie om de toekomst van de industrie te analyseren. Op basis van deze scenario's concluderen wij dat de trend naar een diensteneconomie zich voortzet, waarbij werkgelegenheid verschuift van de industrie naar de dienstensector en waarbij industrie minder bijdraagt aan het BBP. Echter de industrie groeit nog steeds en is belangrijk voor de handel in Europa. In het *Adventuring the World* scenario waarin globalisering en technologische vooruitgang een prominente plaats innemen, neemt de productie snel toe, maar het centrum hiervan verschuift naar Azië. In *Cosy at Home*, dat gekarakteriseerd wordt door minder globalisering en technologische vooruitgang, neemt de productie minder snel toe en is Europa's aandeel in de wereldwijde productie van goederen relatief groter.

Uit de analyse volgen een aantal interessante conclusies over de toekomst van de industrie in Europa. De toename van handel en meer in het algemeen globalisering, blijkt de ontwikkeling van de industrie in Europa in grote mate te beïnvloeden. Het gaat hierbij om sectoren zoals textiel en kleding hout en overige industrie, chemie, rubber en kunststoffen, elektronische apparatuur transportmiddelen en overige machines en apparaten. De voedselverwerkende industrie, papier en uitgeverij worden minder beïnvloed. Deze sectoren zijn ook minder internationaal georiënteerd, minder R&D intensief en minder technologisch vernieuwend. Europa heeft geen comparatief voordeel in textiel en kleding, elektronische apparatuur en metaal. Deze nadelen zullen zich de komende twintig jaar in toenemende mate manifesteren. Dit is in het bijzonder het geval voor elektronische apparatuur, die ook in absolute termen af zal nemen, hoewel dit in het verleden een grote sector was. Textiel en kleding zijn al relatief kleine sectoren, gemeten in toegevoegde

waarde en werkgelegenheid, wat betekent dat minder positieve ontwikkelingen ook minder invloed op de totale economie in Europa hebben. Chemie, rubber en kunststoffen, transportmiddelen en overige machines and apparaten zullen belangrijke sectoren voor de industrie in Europa blijven, hoewel het comparatieve voordeel van overige machines en apparatuur langzaam zal verdwijnen.

Hierbij moet aangetekend worden dat deze ontwikkelingen ook binnen deze sectoren plaatsvinden. In de meeste van deze geaggregeerde sectoren kan er een onderscheid tussen basis en gespecialiseerde industrie gemaakt worden. De basis industrie zal over het algemeen meer beïnvloed worden door de internationale concurrentie dan de gespecialiseerde industrie. Deze mogelijke intra-sectorale verschuivingen van basis naar gespecialiseerde industrie worden hier niet geanalyseerd, maar zijn zeker relevant.

Innovatiebeleid en een versterking van de interne markt zijn beleidsterreinen die de grootste positieve invloed op de industrie hebben. Dit beleid is ook het meest ambitieus in termen van doelstellingen en implementatie, maar potentieel erg effectief om de industrie te ondersteunen, omdat de industrie vaak al R&D-intensief is en erg op internationale markten gericht is. Een verbetering van menselijk kapitaal, minder administratieve lasten en een toenemende energie-efficiëntie hebben minder invloed op de industrie. Deze beleidsstrategieën veranderen niet de trend dat Europa's aandeel in de wereldwijde productie en handel zal blijven afnemen, maar zwakt deze daling wel af, in het bijzonder voor sectoren als chemie, rubber en kunststoffen en machines en apparaten.